

Élet a Wiki-n és túl: enciklopédiák, lexikonok, szótárak

Molnár Sándor - sandor.molnar@ek.szte.hu

Enciklopédia vagy lexikon

A lexikon végső soron a görög lexisz „szó” jelentésű szóból eredeztethető, jelentése voltaképpen: „szavak gyűjteménye, szójegyzék, szótár”

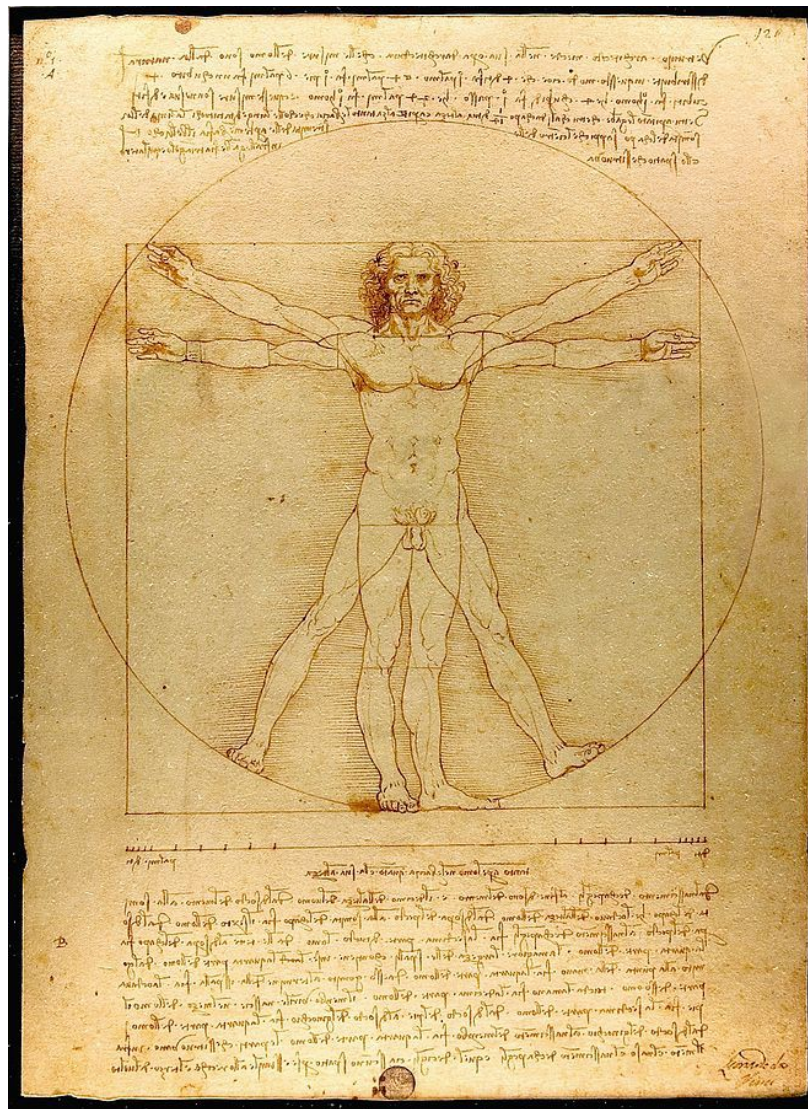
Az enciklopédia viszont a görög enkükliosz paideia (εγκύκλιος παιδεία: „általános, mindenre kiterjedő oktatás”) kifejezésből ered, abból olvadt össze egyetlen szóvá.

Mára a két fogalom jelentése összeolvadt.

Ókor tudás összegyűjtése

Alexandriai és pergamoni
könyvtár versenye

A reneszánsz fedezi fel újra

Közvetlen elődje az angol
Cyclopaedia

A francia felvilágosodás egyik
leglátványosabb eredménye

Diderot, d'Alembert,
Montesquieu, Rousseau,
Voltaire...és sokan mások

Nagy Francia Enciklopédia

35 kötetes
több mint 140 szerző
1751-1772

Bővített kiadás
166 kötet
2250 szerkesztő
1782-1832

A Pallas Nagy Lexikona

Első önálló, nem fordításon alapuló magyar nagylexikon

Több mint 300 fős szerzői gárda

19. század végének tudományos és közérdekű ismeretei

A Pallas Nagy Lexikona

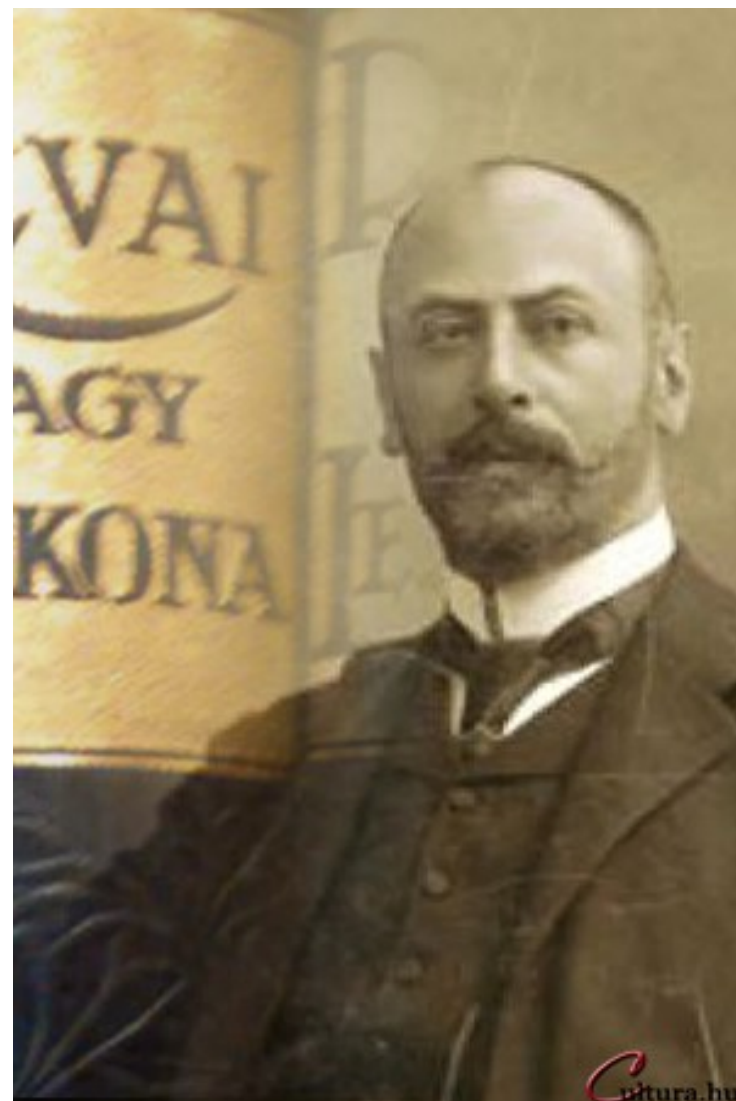
Révai nagy lexikona

A Pallas 1906-os csődje után a Révai Rt. szerzi meg a jogokat

Kiegészített új kiadás

877 szerkesztő

Révay Mór János

Egyéb lexikonok

Tolnai Új
Világlexikona

Új Magyar Lexikon

Britannica Hungarica
(2012-2014)

Hol érhetőek el? - online

Magyar Elektronikus Könyvtár
Tankönyvtár

Arcanum Digitális
Tudománytár (ADT)

britannica.com

mek.oszk.hu

Hol érhetőek el?

Referenz könyvtár Tematikus segédkönyvek

- SL - lexikon
- SA - atlasz
- SB - bibliográfia
- SE - egyéb segédeszközök
- SO – oktatási szakmódszertan
(tankönyvek,
gyakorlókönyvek,
megoldókulcsok...stb)

Wikipédia - az alapító(k)

Jimmy Wales

Larry Sanger

Indulás

Nupedia

Ingyenes, szabad enciklopédia

2000-2003

Szakértők által szerkesztett

Bürokratikus, lassan

növekedett

Σ: 25 befejezett/77 szerkesztés

alatti szócikk

Wikipédia

Eredetileg a Nupedia

„előszobája”

A szabad szerkesztés

konceptió sikere

2004 1M, 2008 10 M, 2016 42

M szócikk

Havonta 500 M olvasó

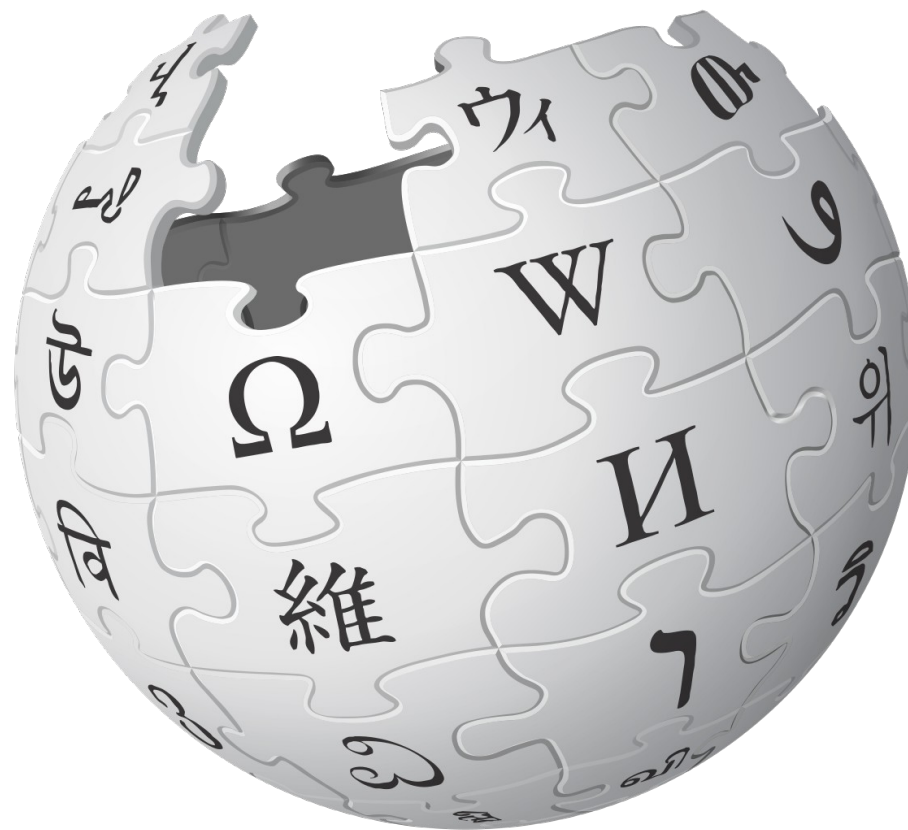
A Wikipédia alapelvei

1. A Wikipédia elsődlegesen enciklopédia, vagy célja azzá válni (kalendárium és napi hírek adatokkal bővítve)
2. a Wikipédia egy wiki, és így (néhány kivételtől eltekintve) bárki által szerkeszthető
3. a Wikipédia nyílt tartalmú, és a Creative Commons Nevezd meg! Így add tovább! 3.0 szabályai vonatkoznak rá.

Wikipédia

A Wikipédia többnyelvű, nyílt tartalmú, a nyílt közösség által fejlesztett webes világciklopédia.

Wikimedia Commons

- Ingyenes és szabadon felhasználható képeket, hangfelvételeket és egyéb multimédia fájlokat tartalmazó katalógus.
- Nem engedi meg nem szabad felhasználású anyagok felküldését. Az elfogadható licencek többek közt a a Creative Commons bizonyos változatai és a közkinccs.

Licencek

GFDL

GNU szabad dokumentációs licence egy szövegekre vonatkozó szabad licenc, amelyet a Free Software Foundation tervezett a GNU projekthez.

Creative Commons

A Creative Commons weblapja lehetővé teszi a szerzői jogi oltalom (copyright) alá eső művek tulajdonosainak, hogy az oltalom alatt álló jogok egy részét a közösségre hagyományozzák, míg más részét maguknak megtartsák.

Közkinccs

A közkinccs egy szellemi alkotásokra vonatkozó (leggyakrabban szerzői jogi) fogalom, mely olyan művet, alkotást jelent, amelynek felhasználására a szerző nem ír elő korlátozást.

- A Wikiszótár a Wikipédia testvéroldala, melynek célja szabad szótár készítése minden nyelvre

Wikikönyvek

A Wikikönyvek önkéntesek munkáján alapuló vállalkozás, célja teljes könyveket, leírásokat készíteni a Wiki módszer segítségével.

Wikiforrás

Wikipédia webhely azon része, mely eredeti forrásszövegeket tartalmaz, (pl. az alkotmányok és egyezmények szövegei, vagy a szépirodalmi művek).

- A Wikidézet célja a híres emberektől, jelentős irodalmi alkotásokból és filmekből származó idézetek, illetve közmondások összegyűjtése

Wikipédia

- A Wikipédia projekt, amely tanuló közösségeket és a tananyagaikat támogatja.

- Célja létrehozni az állatok, növények, gombák, baktériumok és minden fellelhető életformának az életfáját, szorosan együttműködve a Wikipédiával.

Wikidata

- A Wikidata lexikális adatok közös, emberek és gépek számára egyaránt olvasható formátumú szolgáltatására irányul.

WIKIDATA

Wiki Voyage

Ingyenes internetes útikönyv.

A Wikitravel független a
Wikimédia alapítványtól.

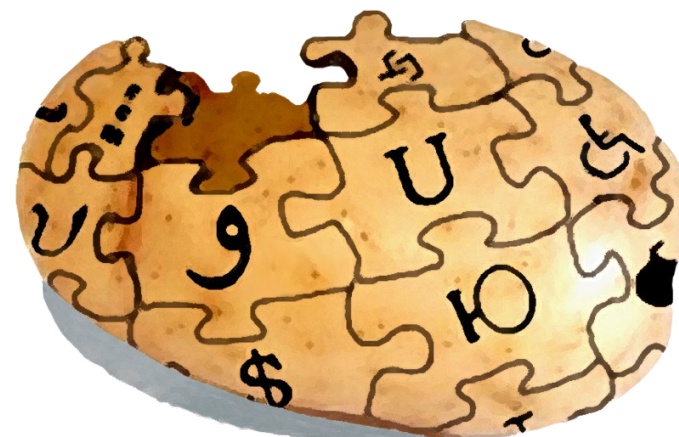

Tartalomkezelő rendszer, mely a wiki jellegű tudástárak háttérében futó technológiai háttér összessége.

Nyílt forrású szoftver.

Wiki-klónok

A magyar wiki

A szerkesztők száma világszerte csökken - Wiki-maraton

A magyar wiki

50-100 nagyon aktív szerző
1500 alkalmiszerkesztő

- Havi 2000 új cikk

Megbízhatóság - hivatkozhatóság

Bicholim conflict

"good article"

5 és fél évig elérhető

The screenshot shows the Wikipedia article for 'Bicholim conflict'. The article text is visible, discussing the conflict between the Portuguese and the Bicholim people. The article is in Hungarian. On the right side, there is a sidebar with a table of contents and a list of references. Below the article text, there is a section titled 'Background' and a photograph of a building, likely a church or a historical site related to the conflict.

Közösségi tartalomfejlesztés

Köztérkép - a köztéri alkotások közösségi adatbázisa
<https://www.kozterkep.hu/>

Műemlekem.hu

A műemlékem.hu portál a civil örökségvédelem felülete

Fortepan

Crowdsourcing

Hálózatba kötött

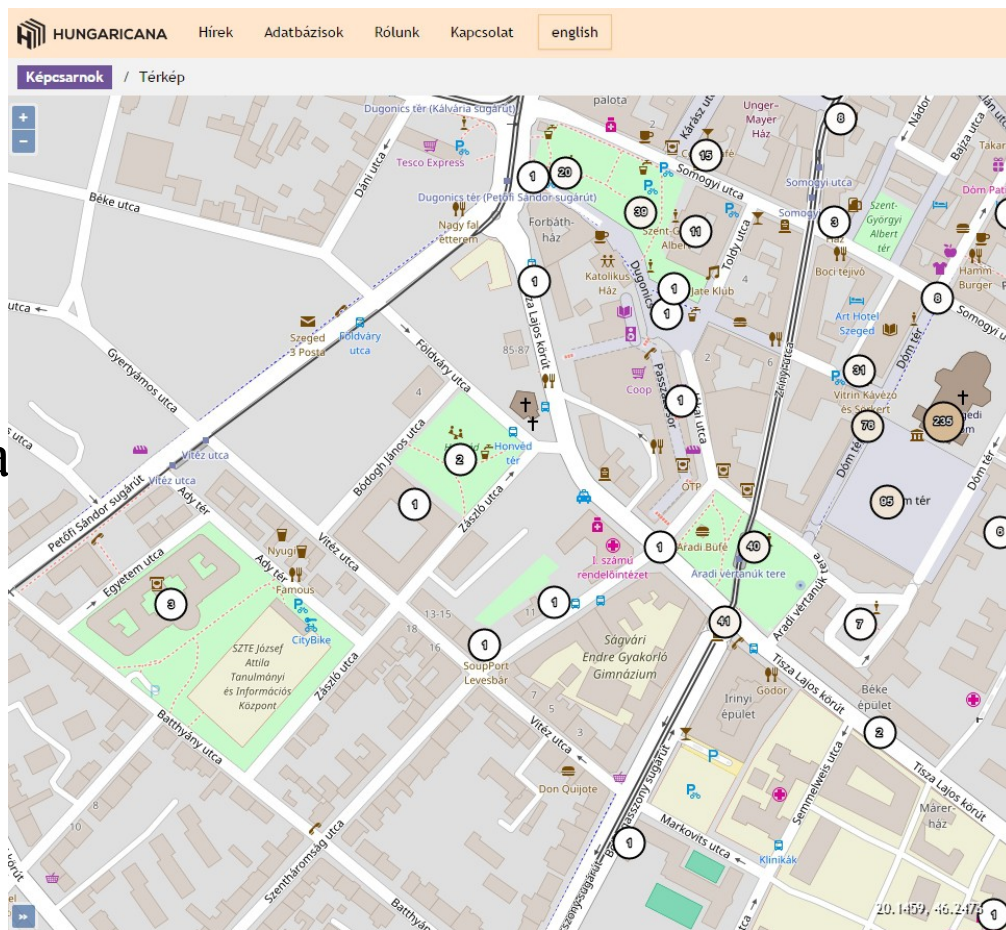
Közösségi kontroll

Szigorú szabályozás

Folyamatos ellenőrzés
Közösségi felügyelet

Hasonló jellegű a Hungaricana
- Képcsarnok

Szótárak

SZTAKI szótár

Akadémiai szótárak

<https://www.merriam-webster.com/>

linguee.com

<https://www.duolingo.com>

Szótárlista a könyvtár honlapján

Google fordító

Fordítás

[Lefordított keresés](#)

[Fordítói Eszközök](#)

[Eszközök és Erőforrások](#)

Szövegeket, weboldalakat és dokumentumokat is lefordíthat

Gépelje be a szöveget, adjon meg egy URL-t, vagy [töltsön fel egy dokumentumot](#).

feladat

Forrásnyelv: angol

Fordítás

Célnyelv: magyar

angol-magyar fordítás

allatorvosi_lo.doc

[+ Küldjön be egy jobb fordítást](#)

Köszönöm a figyelmet!